

Nr 132.

Av herrar **Lovén** och **Höglund**, om beredande åt vissa tulltjänstemän av vissa förmåner i avseende å avlöning och semester.

Vid föregående års riksdag förelågo till behandling ett antal motioner (nr 73 och 74 i första kammaren samt nr 50 i andra kammaren) med hemställan, att riksdagen måtte besluta tillerkänna vissa kategorier av tulltjänstemän vissa förmåner av avlönings natur. Vid frågornas behandling i riksdagen förefanns ingen av statsutskottet verkställd kostnadsberäkning, och under sådana förhållanden var motionernas öde beseglat på förhand. De blevo samtliga avslagna. Under riksdagsdebatten uttalades emellertid från flera håll önskvärdheten av att utredning verkställdes angående möjligheten att tillerkänna de ifrågavarande befattningshavarna förmåner av i motionerna angivet slag. Med anledning härav anmodade förutvarande statsrådet och chefen för finansdepartementet i ämbetsskrivelse av den 1 sistlidna september kungl. generaltullstyrelsen att verkställa och till finansdepartementet inkomma med utredning i vilka fall och — där det gällde kontanta löneförmåner — med vilka belopp de berörda förmånerna skulle hava utgått, därest desamma varit tillerkända de i motionerna avsedda grupperna av befattningshavare, samt att avgiva yttrande, huruvida och i vad mån de avsedda förmånerna ansåges böra tillerkännas de ifrågavarande befattningshavarna. I skrivelse av den 19 sistlidna november har kungl. generaltullstyrelsen till departementschefen överlämnat den sålunda begärda utredningen jämte kostnadsberäkning och yttrande.

Då kungl. generaltullstyrelsens utredning tydligt giver vid handen, att de i motionerna gjorda yrkandena varit fullt befogade, få vi under hänvisning till sagda utredning, som i avskrift bifogas, hemställa,

dels att riksdagen måtte besluta att stadgandet i kungl. kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 368) under B, punkt 3, stycket 3, utsträcket att omfatta en var, som före 1917 års utgång antagits till e. o. kammarskrivare vid lokaltullförvaltningen och som med eller efter ingången av år 1923 vunnit eller vinner befordran till ordinarie kammarskrivare,

dels att riksdagen måtte besluta att tillerkänna tulltjänsteman, vilken från och med år 1923 konstituerats till ordinarie befattning och den 1 juli 1925 fortfarande bestrider ordinarie tjänst i tullverket eller åtnjuter pension av statsmedel, och vilken omedelbart före det

nu gällande avlöningsreglementets ikraftträdande var förordnad å tjänst på tullverkets extra stat eller tilläggsstat för år 1922 eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman eller å tjänst, som på grund av särskilda bestämmelser skolat tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, eller i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad tjänsteman,

rätt att icke lida minskning i honom förut tillkommande förmån i fråga om semester, varvid en månad alltid skall räknas som 30 dagar,

rätt till avlöningsbelopp, som omförmäles i kungl. kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 369) (s. k. övergångsavlöning) samt

rätt till personligt dyrtidstillägg enligt kungl. kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 356) och den 15 juni 1923 (nr 265),

dels att riksdagen måtte besluta att för tidsperioden 1 juli 1920—30 juni 1921 tillerkänna tulltjänsteman, vilken den 1 juli 1925 bestrider ordinarie tjänst i tullverket eller åtnjuter pension av statsmedel, och vilken under nämnda period eller någon del därav var förordnad å tjänst på tullverkets extra stat eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman eller å tjänst, som på grund av särskilda bestämmelser skolat tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, eller i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad tjänsteman, ålders-tillägg i enlighet med de bestämmelser, som under sagda tid tillämpats å tullverkets ordinarie tjänstemän,

dels ock att riksdagen måtte besluta att tillerkänna tulltjänsteman, vilken under åren 1917—1922 eller någon del därav var förordnad å tjänst på tullverkets extra stat eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman, krigstids- respektive dyrtidstillägg (enligt för respektive tider gällande kungörelser) på det årliga avdrag å arvodet, vilket enligt särskilda kungörelser skulle göras såsom motsvarighet till de ordinarie tjänstemännens pensionsavgifter.

Stockholm den 22 januari 1925.

Carl Lovén.

C. W. O. Höglund.

Afskrift.

Bilaga.

Utredning.

Löneklass för vissa kammarskrivare.

Vad först beträffar frågan om utsträckning av stadgandet i kungl. kungörelsen den 15 juni 1922 under B, punkten 3, stycket 3, till en var, som före utgången av år 1917 antagits till e. o. kammarskrivare vid lokal-tullförvaltningen och som med eller efter ingången av år 1923 vunnit eller vinner befordran till ordinarie kammarskrivare, får styrelsen anföra följande.

Vid utgången av år 1922 utgjorde antalet e. o. kammarskrivare vid lokaltullförvaltningen, vilka i sådan egenskap antagits före utgången av år 1917, 255. Av dessa bestredo 75 personer å extra stat uppförda befattningar. Samtliga befordrades till ordinarie kammarskrivare från och med år 1923 och äro därför redan berättigade att komma i åtnjutande av nu ifrågavarande förmån. Av återstående 180 e. o. kammarskrivare torde ett tiotal, som tillika innehava annan befattning, kunna antagas icke bliva befordrade till kammarskrivartjänst i tullverket. Antalet e. o. tjänstemän, som skulle kunna ifrågakomma till åtnjutande av här omhandlade förmån, torde därför kunna beräknas till högst 170.

Någon exakt beräkning av det sammanlagda kostnadsbelopp, som förmänen i fråga skulle betinga, lärer icke kunna verkställas. Då kammarskrivarna i tullverket tillhöra nionde lönegraden i den i avlöningsreglementet upptagna löneplanen, vilken lönegrad består av, utöver den lägsta löneklassen, fyra löneklasser att i vanliga fall tillträdas var och en efter tre års tjänstgöring, åtgå sålunda i allmänhet tolv år, innan en kammarskrivare uppnår högsta löneklassen. De e. o. kammarskrivarnas tjänstgöring är emellertid i regel att anse såsom likvärdig med de ordinaries, på grund varav e. o. kammarskrivare med stöd av 11 § 1 mom. avlöningsreglementet, sådant detta författningsrum lyder enligt kungl. kungörelse den 15 juni 1922, vid befordran till kammarskrivartjänst i allmänhet äger att tillgodoräkna den tid utöver tre år, under vilken han effektivt tjänstgjort såsom e. o. kammarskrivare. Den, som konstituerats till kammarskrivare efter utgången av år 1922, uppnår sålunda i normala fall den högsta för kammarskrivare gällande löneklassen eller den sextonde löneklassen tidigast efter femton års effektiv tjänstgöring i tullverket. Den nu ifrågavarande förmänen att efter sex år uppflyttas i sjuttonde löneklassen skulle alltså tillgodokomma de kammarskrivare, som — utan att hava vid utgången av år 1922 bestritt å extra stat uppförd kammarskrivarbefattning — före år 1917 antagits till e. o. kammarskrivare vid lokal-tullförvaltningen samt effektivt tjänstgjort i tullverket minst tjuogoett år. För en ungefärlig beräkning av den kostnad, som ett medgivande av förmänen skulle medföra, skulle krävas en undersökning av icke blott de närmaste befordringsutsikterna för kammarskrivare utan jämväl utsikterna att efter en gång vunnit befordran till ordinarie kammarskrivartjänst erhålla ytterligare befordran. Med föranledande av bestämmelserna i 12 § 1 mom. avlöningsreglementet, sådant detta författningsrum lyder enligt förutberörda kungörelse den 15 juni 1922, torde nämligen en

kammarsskrivare, som befordras till tjänst inom högre lönegrad än den tionde, kunna, sedan han kommit i åtnjutande av förmånen i fråga, bliva placerad i en löneklass högre än den, vartill han skulle hava hänförs, om förmånen icke kommit honom till godo. Resultatet av en dylik undersökning, varvid hänsyn även måste tagas till vederbörandes sannolika stationeringsort, bleve emellertid givetvis i hög grad otillförlitligt, och har styrelsen därför ansett sig icke böra igångsätta någon utredning härutinnan. Styrelsen håller det emellertid för sannolikt, att, under förutsättning av i huvudsak oförändrad organisation av tullverket, det komme att krävas icke oväsentligt längre tid än tjugooett år, från anställningens början räknat, innan en efter utgången av år 1922 till ordinarie kammarsskrivare konstituerad tjänsteman vinner befordran till tjänst inom högre lönegrad. Eu var kammarsskrivare, som skulle komma i åtnjutande av förmånen i fråga, skulle sålunda äga att för varje år, varunder han utöver nämnda tid kvarstår såsom kammarsskrivare, uppbära skillnaden mellan avlöningen i sjuttonde och avlöningen i sextonde löneklassen eller lägst 300 och högst 372 kronor, beroende på till vilken ortsgrupp vederbörandes stationeringsort blivit hänförd. För kammarsskrivare, som vinner befordran och därvid på grund av bestämmelsen i 12 § 1 mom. avlöningsreglementet kommer att bliva placerad i en löneklass högre än om förmånen icke kommit honom till godo, skulle medgivandet av förmånen i allmänhet föranleda ökad kostnad för statsverket intill dess han eljest skulle hava uppnått högsta löneklassen vid den befattning, han innehar vid avgång från tullverkets tjänst.

Äldre avlöningsbestämmelser m. m.

Da styrelsen härefter övergår till frågan om rätt för tjänstemän, som vid utgången av år 1922 voro förordnade å tjänster å extra stat eller å vakantsatta ordinarie tjänster, ävensom succedenter efter dem, att icke lida minskning i dem förut tillkommande rätt till semester samt att uppbära övergångsavlöning och personliga dyrtidstillägg, anser styrelsen sig till en början böra lämna en redogörelse för de avlöningsbestämmelser, som varit gällande för ifrågavarande grupper befattningshavare, och i sammanhang därmed beröra vissa andra omständigheter, som kunna vara av betydelse för bedömande av frågan, huruvida förmånerna böra tillräkännas vederbörande.

Vid den lönereglering för tullverkets personal, som trädde i kraft från och med år 1911, upptogos icke några *tjänster å extra stat*. Den enda tjänst i tullverket, som vid nämnda lönereglering icke kunde besättas med ordinarie innehavare, var tullförvaltartjänsten i Vadstena, vilken tjänst tillsatts allenast medelst förordnande, enär stapelstadsrätt för Vadstena beviljats endast för viss tid. Den tillförordnade tullförvaltaren jämte den e. o. kammarsskrivare, som i succession efter honom förordnats att uppehålla en kammarsskrivartjänst, åtnjöt emellertid samtliga till vederbörande tjänster hörande förmåner. Tullkammaren i Vadstena indrogs med utgången av år 1920. Samtidigt inrättades en ny tullkammare i Motala, vars personal från och med år 1922 uppfördes å ordinarie stat.

Det dröjde emellertid icke länge efter nämnda lönereglering, förrän krav på inrättande av nya tjänster i tullverket framställdes av de lokala tullmyndigheterna. Till stöd för dessa yrkanden åberopades i nästan alla fall det väsentligt ökade arbete, som föranleddes av den nya tull-

taxa, som trädde i kraft den 1 december 1911. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 oktober 1911 hemställde därefter generaltullstyrelsen, att 34 nya tjänster måtte provisoriskt inrättas från och med år 1912. I anledning av denna framställning föreslog Kungl. Maj:t i 1912 års statsverksproposition, att på extra stat skulle inrättas 7 nya kontrollörs- och 14 nya kammar skrivare tjänster från och med den 1 mars 1912 samt 1 kontrollörstjänst och 1 kammar skrivare tjänst från och med år 1913. Sedan riksdagen bifallit denna framställning hava ytterligare en del nya tjänster blivit uppförda a tullverkets extra stat, så att antalet dylika befattningshavare vid utgången av år 1922 utgjorde 365, nämligen hos generaltullstyrelsen 1 byrå-assistent, 2 andre byråassistenter, 4 revisorer och 1 kvinnligt skrivbiträde samt vid lokalförvaltningen 1 tullförvaltare av klass 3, 2 förste kontrollörer, 16 kontrollörer, 77 kammar skrivare, 1 överuppsyningsman av klass 1, 18 uppsyningsmän av klass 1, 1 uppsyningsman av klass 2, 168 vaktmästare av klass 1 och 73 vaktmästare av klass 2. Inom flera av dessa tjänstekategorier har sedan år 1911 även antalet tjänster a ordinarie stat väsentligt ökats därigenom, att dels nya tjänster blivit direkt inrättade a ordinarie stat, dels tjänster, som förut varit upptagna a extra stat, uppförts a ordinarie stat. En jämförelse mellan 1911 och 1922 års stater för tullverket utvisar, att antalet a 1922 års ordinarie stat uppförda tjänster av nedannämnda slag överstiger antalet tjänster av samma slag a 1911 års stat med: 26 kontrollörstjänster, 58 kammar skrivare tjänster, 5 uppsyningsmanstjänster av klass 1 och 102 vaktmästare tjänster av klass 1. I övrigt har i fråga om de tjänstekategorier, inom vilka vid 1922 års utgång tjänster a extra stat funnos inrättade den ordinarie staten under perioden 1911—1922 undergått endast helt obetydliga förändringar.

En jämförelse mellan antalet tjänstemän, tillhörande de grupper, inom vilka befattningshavare a extra stat funnos år 1922, och antalet befattningshavare inom motsvarande grupper tjänstemän år 1923, ställer sig något svårare. Å staten för första halvåret 1923 hava nämligen uppförts vissa befattningar, som sakna motsvarighet a den gamla staten, även om här i många fall huvudsakligen varit fråga om en titelförändring. Samtliga de a 1922 års extra stat uppförda befattningarna torde emellertid få anses hava överförts till ordinarie stat från och med år 1923, med undantag allenast för vissa revisors- och kontrollörstjänster. Antalet revisorer a ordinarie och extra stat för år 1922 utgjorde nämligen 16 och för år 1923 allenast 14. Antalet kontrollörer a ordinarie och extra stat utgjorde för år 1922 120 samt för år 1923 115.

Beträffande de tjänster, som uppfördes a tullverkets extra stat enligt beslut av 1912 års riksdag, medgav riksdagen tillika i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts och generaltullstyrelsens förslag, dels att de i §§ 1, 2, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 17, 19 och 22 av avlöningsreglementet för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning den 18 juni 1910 meddelade bestämmelser rörande ordinarie tjänst eller tjänstinnehavare skulle i tillämpliga delar gälla även beträffande tjänst uppförd a extra stat, samt tjänstemän, förordnad a sådan tjänst, dels ock att bestridande av tjänst i omedelbar eller medelbar succession efter tjänstinnehavare, som förordnats att bestrida tjänst a nämnda stat, finge med avseende a beloppet av den fasta ingångsavlöningen vid tillträde av befattning a ordinarie stat eller vid befordran till annan sådan befattning, därest sådant tillträde eller befordran skedde efter ingången av år 1913 men före 1920 års utgång, medföra samma förmån, som enligt övergångsbestämmel-

serna till berörda avlöningsreglemente vore förbunden med bestridande efter år 1900 av tjänst å extra stat eller av tjänst i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänstinnehavare.

I fråga om de å tullverkets extra stat för år 1913 uppförda befattningshavarna meddelades enahanda avlöningsbestämmelser, som nyss angivits.

De å extra stat uppförda befattningshavarna samt succedenterna efter dem voro sålunda redan från början i väsentliga avseenden likställda med motsvarande ordinarie tjänstemän, dock med undantag av att de icke i den tjänst, som uppehölls på förordnande, voro berättigade till avlösningsförhöjning efter viss tids tjänstgöring och ej heller till fri uniformsbeklädnad. Däremot ägde de efter befordran till ordinarie tjänst i och för avlösningsförhöjning tillgodoräkna tid, varunder de uppehållit sådant förordnande som nyss nämnts. I dessa avseenden vidtogos vissa ändringar vid 1914 års första riksdag. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 oktober 1913 angående tullverkets utgiftsstater för år 1915 hade generaltullstyrelsen hemställt bland annat, att jämväl §§ 3 och 14 i avlösningsreglementet samt övergångsbestämmelserna till samma reglemente skulle tillämpas för nu ifrågavarande tjänstemän. Vad styrelsen sålunda föreslog biträdades av Kungl. Maj:t och riksdagen. Då den omständigheten, att berörda bestämmelser i avlösningsreglementet utsträcktes till extrastatstjänstemännen och deras succedenter, torde kunna vara av betydelse för bedömande av den nu väckta frågan om beviljande av ytterligare förmåner åt bland annat nämnda tjänstemän, har styrelsen ansett sig böra återgiva vad till stöd för berörda utsträckning blivit anfört. Generaltullstyrelsen yttrade i sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 oktober 1913 (se statsverkspropositionen sid. 309) följande beträffande den ifrågasatta tillämpningen av § 3 i avlösningsreglementet samt hithörande övergångsbestämmelser:

„Ehuru styrelsen, såsom ovan nämnts, ansett sig icke böra tillstyrka något av de förslag, som avse överflyttning på ordinarie stat av å extra stat uppförda tjänster, har styrelsen dock funnit ett av de skäl, som anförts för berörda förslag, vara av den betydelse, att styrelsen i anledning därav ansett sig böra göra den underdåniga hemställan, varom här nedan förmäles. Det har nämligen av tullkammaren i Stockholm anförts, att en å extra stat förordnad tjänsteman skulle, om tjänsten varit uppförd å ordinarie stat, redan med ingången av år 1913 varit berättigad till en avlösningsförhöjning och att han sålunda för varje år, tjänsten fortfarande vore uppförd å extra stat, ginge miste om denna avlösningsförhöjning. För närvarande gäller nämligen, att bestridande av tjänst å extra stat ävensom bestridande av tjänst i omedelbar eller medelbar succession efter tjänstinnehavare, som förordnats att bestrida tjänst å extra stat, skall i avseende å beloppet av den fasta ingångsavlöningen vid tillträde av befattning å ordinarie stat eller vid befordran till annan sådan befattning, därest sådant tillträde eller befordran sker efter ingången av år 1913 men före 1920 års utgång, medför samma förmån, som enligt övergångsbestämmelserna till avlösningsreglementet är förbunden med bestridandet efter år 1900 av tjänst å extra stat eller av tjänst i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänstinnehavare. Tid, varunder tjänsteman bestritt tjänst å extra stat eller tjänstgjort i succession efter tjänsteman å extra stat, får således, huru lång den än är, icke räknas honom till godo i och för avlösningsförhöjning, förr än han konstituerats till tjänst å ordinarie stat. Givetvis måste olägenheterna härav för dem, som träffas av ifrågavarande bestämmelse, allt mera framträda, ju längre den extra sta-

ten äger bestand. Det synes styrelsen icke vara med billighet och rättvisa överensstämmande, att ifrågavarande tjänstemän längre äro i saknad av en förmån, som tillkommer deras vederlikar å ordinarie stat, allenast på grund av den omständigheten, att tjänsterna ansetts tills vidare icke böra vara uppförda å ordinarie stat; och styrelsen tillåter sig därför, i syfte att den undantagsställning i förevarande hänseende, som berörda tjänstemän för närvarande intaga, måtte upphöra och tjänstemännen i fråga bliva även i detta hänseende likställda med tjänstemän å ordinarie stat, hemställa, att förutom de paragrafer i avlöningsreglementet, som för närvarande gälla beträffande tjänstemän å extra stat, även § 3 och övergångsbestämmelserna måtte förklaras äga giltighet beträffande tjänsteman, förordnad å extra stat, ävensom tjänsteman förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman.

Skulle denna styrelsens hemställan vinna nådigt bifall, torde nyss ovan citerade, gällande bestämmelse rörande den rätt till avlöningsförhöjning vid ordinarie tjänst, som bestridandet av tjänst å extra stat eller förordnande i succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman medför, kunna såsom obehövlig bortfalla.

Departementschefen anförde:

»Vad först beträffar förslaget, att utsträcka stadgandena i § 3 avlöningsreglementet och i övergångsbestämmelserna till samma reglemente att i tillämpliga delar gälla även beträffande tjänst, uppförd å extra stat för år 1915 samt tjänsteman förordnad å sådan tjänst eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman, anser jag samma förslag värt allt beaktande. Särskilt om i avbidan på genomförandet av en mera ingående omorganisation av tullverket det kommer att förflyta någon tid, innan avgörande kan med fördel träffas, i huru stor utsträckning tjänsterna å extra stat böra uppföras å ordinarie stat, synes det mig angeläget, att dessa tjänsters innehavare, vilka sålunda under för dem avsevärd tid komma att bliva stående på extra stat, beredas den förmån i avlöningsväg, som ett bifall till generaltullstyrelsens förslag i denna del innebär och varigenom den extra tjänstens skiljaktighet från ordinarie beställning minskas.

I fråga vidare om generaltullstyrelsens förslag att — genom införande av § 14 i avlöningsreglementet bland bestämmelserna rörande lönevillkoren å extra stat — tillerkänna tjänsteman av lägre grad å dylik stat rätt till fri uniformsbeklädnad eller beklädnadsersättning, synas jämväl härvidlag starka billighetsskäl tala för ett godtagande av samma förslag.

I likhet med generaltullstyrelsen anser jag ock, att sistnämnda förmån bör även för vederbörlig del av år 1913 och hela år 1914 få tillgodokomma innehavarna av de under berörda tider å extra stat upptagna sju vaktmästartjänster.

Vad generaltullstyrelsen föreslagit i fråga om villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöning å extra stat finner jag mig alltså böra förorda och tillstyrka.»

Samma villkor och bestämmelser, som av 1914 års första riksdag fastställdes att gälla för tjänstemän å extra stat vid lokalförvaltningen och succedenter efter dem, hava sedermera alltjämt varit gällande till och med år 1922.

Vid 1914 års första riksdag uppfördes vidare å tullverkets extra stat fyra nya revisorstjänster för revisionsbyråns revisionsavdelning. Generaltullstyrelsen hade föreslagit, att dessa revisorer skulle uppföras å ordinarie

stat, men blevo tjänsterna, vilkas inrättande motiverades huvudsakligen med det ökade arbete, som tillämpningen av 1911 års tulltaxa medförde, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppförda å extra stat. För dessa tjänster och deras innehavare skulle i tillämpliga delar gälla de villkor och bestämmelser, som enligt kungörelse den 18 juni 1910 voro stadgade för åtnjutande av de från och med 1911 års början fastställda avlöningsförmånerna för generaltullstyrelsen (se statsverkspropositionen sid. 274). Enahanda villkor och bestämmelser hava sedermera vid följande riksdagar fastställts att gälla beträffande såväl nämnda revisorstjänster som de nya tjänster å extra stat inom styrelsen, vilka sedermera inrättats vid 1916, 1918 och 1921 års riksdagar. Innehavarna av befattningar å extra stat inom styrelsen hava sålunda redan från början varit i avlöningshänseende likställda med motsvarande ordinarie tjänstemän. Däremot hava uttryckliga avlöningsbestämmelser icke blivit meddelade beträffande de tjänstemän, som bestritt tjänster i succession efter extrastatstjänstemän i styrelsen. Dessa succedenter hava emellertid, i likhet med succedenterna efter tjänstemän å extra stat vid lokalförvaltningen, kommit i åtnjutande av samtliga avlöningsförmåner vid de tjänster, som de uppehållit, således även avlöningsförhöjning efter viss tids tjänstgöring.

Sedan 1914 års tidigare riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 mars 1914 (nr 7 sid. 22, 23) erinrat att å arvodena till innehavarna av å tullverkets extra stat uppförda befattningar borde göras visst avdrag, motsvarande de ordinarie tjänstemän åliggande avgifter för egen pensionering, utfärdade Kungl. Maj:t genom kungörelse den 31 december 1914 bestämmelser i sådant avseende. Liknande kungörelser hava sedermera av Kungl. Maj:t utfärdats för vart och ett av följande år senast den 22 juni 1921.

Genom kungörelse den 1 juli 1918 förordnade Kungl. Maj:t — som samma dag utfärdade kungörelse om ändrad lydelse av § 11 i tullverkets avlöningsreglemente — i enlighet med riksdagens beslut, att befattningshavare å extra stat vid tullverkets lokalförvaltning samt tjänstemän, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets kustbevakning, ävensom tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, finge för år 1919 åtnjuta ej mindre ordstilllägg enligt de för ordinarie befattningshavare stadgade grunder än även avlöningstilllägg motsvarande de åt ordinarie tjänstemän medgivna lönetilllägg, med skyldighet dock att under viss förutsättning vidkännas visst avdrag å avlöningstillägget. Nämnda förmåner medgavs även för år 1920 enligt kungörelse den 19 juni 1919 utan skyldighet för vederbörande att vidkännas berörda avdrag, och hava sedermera medgivits även för åren 1921 och 1922 enligt kungörelser den 18 juni 1920 och den 30 juni 1920 samt genom särskilda kungörelser den 22 juni 1921. Genom sistnämnda fyra kungörelser utsträcktes förmåner i fråga till tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid lokalförvaltningen och succedenter efter dem.

Befattningshavarna å extra stat inom styrelsen och de tjänstemän, som förordnats å vakantsatta tjänster hos styrelsen, åtnjöto jämlikt kungl. kungörelser den 20 september 1919, den 16 juli 1920, den 7 juli 1921 och den 30 juni 1922 tillfällig löneförbättring i likhet med motsvarande ordinarie tjänstemän. Några succedenter efter nu ifrågavarande tjänstemän funnos icke inom styrelsen.

Med befattningshavare å extra stat voro i avlöningshänseende likställda de tjänstemän, som förordnats att bestrida vissa å tilläggsstat för år 1922

uppförda befattningar. Dessa befattningshavare utgjordes av en personalbyråchef, en kustbevakningsinspektör samt viss personal vid tullförvaltningarna i Göteborgs och Malmö frihamnar, nämligen 2 tullförvaltare i klass 1, 2 överuppsyningsmän av klass 1, 7 uppsyningsmän av klass 1 och 42 vaktmästare av klass 1. I enlighet med av Kungl. Maj:ts proposition den 17 februari 1922, nr 89 (sid. 253—254) avgivet förslag medgav riksdagen (se riksdagens skrivelse nr 276 år 1922, sid. 36, 37) att för såväl dessa befattningshavare och deras tjänster som för i succession efter dem förordnade tjänstemän skulle i tillämpliga delar gälla enahanda bestämmelser som i fråga om de a tullverkets extra stat för 1922 uppförda tjänster och deras innehavare samt i succession efter dem förordnade tjänstemän.

Vidare vore med motsvarande ordinarie tjänstemän likställda *dels* enligt Kungl. Maj:ts brev den 23 september 1919, innehavarna av två för tullförvaltningens i Stockholms frihamn behov provisoriskt inrättade tjänster, nämligen en tullförvaltartjänst av klass 3 och en överuppsyningsmans-tjänst av klass 1, vilka tjänster från och med år 1921 uppfördes å extra stat, *dels ock* enligt Kungl. Maj:ts brev den 17 december 1920, två för tullkammarens i Motala behov provisoriskt inrättade tjänster, nämligen en tullförvaltartjänst av klass 4 och en vaktmästartjänst av klass 2, vilka tjänster från och med år 1922 uppfördes å ordinarie stat.

Styrelsen övergår härefter till att redogöra för de tjänster, som *tillsatts på förordnande i avbidan på tullverkets omorganisation*.

På framställning av 1914 års tullkommission förordnade Kungl. Maj:t genom brev den 12 november 1915, att befattningen såsom kustbevakningschef i Skåne och Blekinge skulle tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, dock med iakttagande i övrigt av de för tillsättandet gällande bestämmelser.

Vidare förordnade Kungl. Maj:t genom brev den 22 december 1916, likaledes på hemställan av tullkommissionen, att lediga eller ledigblivande tjänster av lägre grad vid tullverkets kustbevakning skulle tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare med rätt för de sålunda förordnade och för dem, som i omedelbar eller medelbar succession efter dessa erhöillo stadigvarande förordnande, att åtnjuta *full begynnelseavlönning* jämte övriga till tjänsten hörande förmåner. Sedermera förklarade Kungl. Maj:t enligt beslut den 12 maj 1917 en av tullkommissionen samtidigt gjord framställning om rätt för sålunda förordnad befattningshavare att komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning vid den befattning, varå han innehade förordnande, icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Genom beslut den 24 maj 1918 förordnade därefter Kungl. Maj:t på framställning av generaltullstyrelsen, att befattningen såsom gränsbevakningschef i Dalsland, Värmland och Dalarna skulle tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, dock med iakttagande i övrigt av de för tillsättandet gällande bestämmelser.

Slutligen förordnade Kungl. Maj:t nedannämnda dagar på hemställan av styrelsen, att följande tjänster i tullverket skulle tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare med rätt för de förordnade och dem, som i omedelbar eller medelbar succession efter dem erhållit stadigvarande förordnande, att under tiden för förordnandet åtnjuta den avlöning och de övriga förmåner, som enligt stat och författningar tillkomme vederbörande tjänster, men med skyldighet att vara underkastade de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor, nämligen:

den 14 februari 1919, tullförvaltartjänsten i Mem;

- den 27 juni 1919, tullinspektorstjänsten i Furusund;
- den 5 september 1919, en notarietjänst å styrelsens kansli;
- den 28 november 1919, uppsyningsmanstjänsten vid tullstationen i Timmernabben;
- den 13 februari 1920, andre byråassistenttjänsten å styrelsens tullbehandlingsbyrå;
- den 27 februari 1920, uppsyningsmanstjänsten vid tullstationen i Fige-holm;
- den 3 september 1920, tullförvaltartjänsten vid uppbördskontoret i Göte-borg;
- den 3 december 1920, tullinspektorstjänsten i Bergkvara;
- den 31 december 1920, tullinspektorstjänsten i Höganäs;
- den 15 april 1921, tullförvaltartjänsten vid konfiskations- och kassörs-kontoret i Stockholm; samt
- den 2 september 1921 en vaktmästartjänst vid tullbevakningen i Funäs-dalen.

Då Kungl. Maj:t den 24 mars 1916 meddelade förordnande å befattningen såsom kustbevakningschef i Skåne och Blekinge, förklarade Kungl. Maj:t tillika den sålunda förordnade berättigad att under tiden för förordnandet åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och författningar tillkomme tjänsten med skyldighet för honom att vara underkastad de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor. I fråga om succedenterna efter den å nyssnämnda befattning förordnade tjänstemannen hava några uttryckliga avlöningsbestämmelser icke blivit meddelade. Ej heller hava sådana bestämmelser utfärdats beträffande den tjänsteman, som förordnades å befattningen såsom gränsbevakningschef i Dalsland, Värmland och Dalarna, eller succedenterna efter honom.

Beträffande tjänster vid kustbevakningen, med undantag av befattningen såsom kustbevakningschef i Skåne och Blekinge, hade genom den föreskrift, för vilken nyss redogjorts, avlöningsförhöjning icke medgivits de å tjänsterna förordnade och deras succedenter. Då enligt styrelsens mening avsikten icke varit att i avseende å rätt till avlöningsförhöjning behandla å vakantsatta tjänster förordnade befattningshavare olika, har styrelsen tidigare ansett, att samtliga tjänstemän, som förordnats å vakantsatta tjänster — vare sig vid kustbevakningen eller eljest — ävensom succedenter efter dem borde komma i åtnjutande av allenast begynnelseavlöningen å tjänsterna. Denna uppfattning lärar även hava vunnit Kungl. Maj:ts godkännande. Enligt åtskilliga beslut har nämligen Kungl. Maj:t på hemställan av styrelsen förklarat vissa ordinarie tjänstemän, som förordnats att uppehålla vakantsatta tjänster i tullverket och vilka vid sådant förordnande fått vidkännas minskning i den avlöning de skulle hava ägt uppbära, om de kvarstått å sina ordinarie tjänster, berättigade att tillgodonjuta så många å de ordinarie tjänsterna intjanta avlöningsförhöjningar, som erfordrades för att deras avlöningsförmåner under tiden för förordnandena icke komme att understiga vad de i dylikt hänseende skulle ägt uppbära, därest de kvarstått å sina ordinarie tjänster. Exempel på dylika medgivanden äro Kungl. Maj:ts beslut den 12 april 1918 beträffande vissa t. f. kustvakter, som tillika innehade ordinarie kustroddartjänst, och Kungl. Maj:ts beslut den 2 maj 1919 beträffande en tullförvaltare, som förordnats att bestrida befattningen såsom gränsbevakningschef i Dalsland, Värmland och Dalarna.

Framställningar om avlöningsförhöjning till befattningshavare, som

förordnats a lediga tjänster vid kustbevakningen och succedenter efter dem hava vid flera tillfällen blivit gjorda, dels av styrelsen, dels av 1914 års tullkommission, men har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 december 1919 funnit samma framställningar icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I den sålunda tidigare tillämpade regeln, enligt vilken de a vakantsatta tjänster förordnade tjänstemännen och succedenterna efter dem icke kommit i åtnjutande av avlöningsförhöjning vid de tjänster, som de förordnats att bestrida, har numera ändring skett genom vissa av Kungl. Maj:t i regeringsrätten meddelade utslag, och får styrelsen i detta avseende anförä följande.

Genom kungörelse den 7 maj 1920 utfärdade Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut bestämmelser, varigenom möjlighet bereddes för den, som vunnit befordran till ordinarie tjänst, att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna viss föregående tjänstgöring och förordnade därvid Kungl. Maj:t, att ålderstillägg, vartill rätt kunde uppkomma omedelbart med bestämmelsernas ikraftträdande och på grund av desamma, finge åtnjutas från och med den 1 juli 1920.

I sitt den 12 juni 1921 avgivna utlåtande angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för år 1922 m. m. uttalade därefter statsutskottet (sid. 21), att de förmåner, som genom sagda kungörelse den 7 maj 1920 från och med den 1 juli 1920 åtnjutits av den ordinarie personalen i tullverket, syntes böra jämväl tillerkännas tjänsteman, förordnad å tjänst på tullverkets extra stat eller i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnad tjänsteman, särskilt med avseende därå, att § 3 i avlöningsreglementet ansetts böra tillämpas å nämnda innehavare av förordnanden. Vidare yttrade utskottet, att ålderstillägg, varom nu vore fråga, syntes böra tillerkännas därtill berättigad från och med den 1 juli 1921. Utskottets i enlighet härmed gjorda hemställan bifölls av riksdagen, varpå kungörelse i ämnet utfärdades den 22 juni 1921.

Jämlikt särskilda kungörelser den 15 juni 1922 gällde från och med den 1 juli 1922 vissa ändrade bestämmelser om ålderstillägg åt tullverkets personal. För dessa bestämmelser, som i förevarande sammanhang torde sakna betydelse, lärer någon redogörelse här icke vara erforderlig.

Under åberopande av berörda kungörelse den 22 juni 1921 anhöll på sin tid en e. o. kammarskrivare, vilken den 29 juli 1920 förordnats att bestrida en kammarskrivartjänst vid packhusinspektionen i Stockholm under ordinarie tjänstinnehavarens förordnande att uppehålla den vakantsatta andre byråassistenttjänsten å styrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå, att från och med den 1 juli 1921 komma i åtnjutande av tre avlöningsförhöjningar, varvid sökanden åberopade sin föregående tjänstgöring såsom e. o. kammarskrivare. Enligt beslut den 21 juni 1922 fann generaltullstyrelsen sagda ansökning författningsenligt icke kunna bifallas. Besvär anfördes över beslutet, och genom utslag den 3 november 1922 undanröjde därefter Kungl. Maj:t i regeringsrätten det överklagade beslutet med den motiveringen, att klaganden jämlikt grunderna för åberopade kungörelse den 22 juni 1921 måste anses berättigad att på grund av sitt ifrågavarande förordnande komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning, som i kungörelsen avsåges.

På enahanda grund har Kungl. Maj:t därefter enligt särskilda utslag den 2 maj 1924 funnit dels en e. o. vaktmästare, som förordnats att bestrida en vaktmästartjänst vid tullbevakningen i Stockholm i omedelbar succes-

sion efter en tillförordnad kustuppsyningsman, dels ock en e. o. kammar-skrivare, som förordnats att bestrida en kammar-skrivartjänst vid tull-kammaren i Hälsingborg i medelbar succession efter en å befattningen såsom kustbevakningschef i Skåne och Blekinge förordnad kontrollör, berättigade att komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning.

Fråga om avlöningsförhöjning till tjänsteman, som förordnats att bestrida vakantsatt tjänst vid kustbevakningen, vare sig direkt eller i succession efter å sådan tjänst förordnad befattningshavare, har däremot icke varit prövad av Kungl. Maj:t i regeringsrätten. Med föranledande av nyss-nämnda av Kungl. Maj:t i regeringsrätten meddelade utslag har emellertid ett stort antal tjänstemän, som varit förordnade å tjänster vid kustbevakningen, hos styrelsen anhållit att komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning för tiden 1 juli 1921—31 december 1922 eller någon del därav. Dessa ansökningar hava ännu icke blivit av styrelsen prövade. Därest desamma bleve bifallna, skulle samtliga tjänstemän, som bestritt vakantsatta tjänster vid kustbevakningen, ävensom deras succedenter, i avseende å rätt till avlöningsförhöjning bliva fullt likställda med ordinarie och extrastats-tjänstemän, såvitt angår tiden 1 juli 1921—31 december 1922 och de genom Kungl. Maj:ts ovannämnda brev den 22 december 1916 meddelade avlöningsbestämmelserna beträffande kustbevakningstjänstemännen anses jämkade i vad nämnda tid angår. En sådan jämkning torde ovannämnda av Kungl. Maj:t i regeringsrätten givna utslag den 2 maj 1924 i varje fall innebära, så vitt fråga är om tjänsteman, som förordnats uppehålla tjänst vid lokalförvaltningen i succession efter befattningshavare, som förordnats att bestrida ledig tjänst vid kustbevakningen. Däremot komme, såvitt styrelsen kan finna, den olikheten att vara för handen mellan ordinarie tjänstemän, extrastats-tjänstemän och succedenter efter dem, å ena, samt tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid kustbevakningen och sådana succedenter efter dem, som förordnats å tjänster vid kustbevakningen, å andra sidan, att de förra, men icke de senare ägde komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning med tillämpning av § 3 i avlöningsreglementet. För de tjänstemän, som år 1916 förordnats att bestrida lediga tjänster vid kustbevakningen, och sålunda med tillämpning av berörda § 3 i avlöningsreglementet skulle från och med år 1920 kommit i åtnjutande av avlöningsförhöjning, synes Kungl. Maj:ts brev den 22 december 1916 utgöra hinder för medgivande av en sådan förmån.

Beträffande tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster hos general-tullstyrelsen och vid lokalförvaltningen, har visserligen sådant förbehåll, som stadgats i Kungl. Maj:ts brev den 22 december 1916 icke blivit bestämt, men flertalet av dessa tjänstemän uppehöll i allmänhet icke förordnandena under så lång tid, att tillämpning av § 3 i avlöningsreglementet kunnat komma i fråga.

De tjänstemän, som förordnats att bestrida befattningar å extra stat eller vakantsatta tjänster, ävensom succedenter efter dem, hava i likhet med de ordinarie tjänstemännen i förskott för varje månad uppburit den till lön hänförliga delen av avlöningen ävensom i förekommande fall ortstillsägg, men däremot uppburit övriga avlöningsbelopp i efterskott. Denna förmån av förskottsutbetalning, varom uttryckligen stadgats i § 131 mom. 1 i det av styrelsen den 14 december 1910 utfärdade tjänstgöringsreglementet (bihanget till svensk författningssamling nr 86 år 1910), lär sammanhänga därmed, att enligt tidigare avlöningsbestämmelser (kungörelsen den 18 juni 1910 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande

av de nya avlöningsförmånerna för generaltullstyrelsen samt § 7 i avlöningsreglementet samma dag för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning) lön utgick till och med månadens slut vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall.

Semesterförmån.

Styrelsen övergår härefter till att redogöra för i vilka fall förmånerna i fråga skulle, därest de gjorda framställningarna vinna beaktande, böra utgå, varvid styrelsen till början behandlar frågan om rätt att icke lida minskning i förut medgiven *semesterförmån*.

Förmånen för vissa tulltjänstemän att efter övergången till den nya staten icke lida minskning i dem förut tillkommande rätt till semester har medgivits genom Kungl. Maj:ts brev till generaltullstyrelsen den 27 oktober 1922 angående bestämmelser i fråga om övergång till den nya löne- staten, varvid tillika bestämdes, att en månad skulle räknas som 30 dagar.

Enligt de genom kungörelsen den 18 juni 1910 utfärdade bestämmelserna angående avlöningsförmåner för generaltullstyrelsen ägde där anställd personal åtnjuta semester: en var tjänsteman inom första lönegraden samt skrivbiträde under en månad varje år och övriga tjänstemän under en och en halv månad varje år. 1912 års riksdag medgav vidare, att förste vaktmästaren samt vaktmästarna hos generaltullstyrelsen finge årligen åtnjuta semester, envar under femton dagar.

Tjänstemännen vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen åtnjoto enligt § 9 i avlöningsreglementet semester, tjänstemän av högre grad under en månad samt överuppsyningsmän och uppsyningsmän vid lokalförvaltningen under femton dagar varje år. Dessutom kunde enligt samma författningsrum annan tjänsteman av lägre grad än de förutnämnda under viss förutsättning tilldelas ledighet under högst femton dagar av ett och samma kalenderår med bibehållande av sina avlöningsförmåner oavkortade.

Samma förmåner, som enligt vad ovan angivits tillerkänts de ordinarie tjänstemännen, tillkommo även extrastatstjänstemännen och å vakantsatta tjänster förordnade befattningshavare ävensom succedenter efter dem.

Enligt 21 § i det från och med år 1923 gällande avlöningsreglementet den 22 juni 1921 ägde de ordinarie tjänstemännen åtnjuta semester under minst tjugo dagar årligen. Bibehållandet av den rätt till semester, som vid utgången av år 1922 förefanns för tullverkets tjänstemän, skulle därför icke hava haft någon betydelse för de tjänstemän, som vid sagda tidpunkt voro förordnade å tjänster av s. k. lägre grad.

Vad därefter angår de tjänstemän som vid utgången av år 1922 voro förordnade å tjänster av högre grad än kammarskrivartjänst innehade dessa, med undantag av en tillförordnad notarie å styrelsens kansli, tillika ordinarie tjänst, varmed var förenad rätt till årlig semester av en månad. Beträffande nu ifrågavarande grupper tjänstemän skulle på grund härav en utsträckning av rätten att bibehålla semesterförmån för närvarande hava betydelse allenast för bemälda tillförordnade notarie, vilken emellertid icke tillträdde ordinarie tjänst från och med ingången av år 1923.

Beträffande åter de e. o. kammarskrivare, som vid utgången av år 1922 bestredo förordnanden å kammarskrivartjänst — vare sig tjänst å extra stat, vakantsatta tjänst eller tjänst i succession efter sålunda förordnad

befattningshavare — hava de bland dessa, som äro födda efter utgången av år 1883, genom löneregleringen lidit minskning i semesterrätten. De åtnjoto vid sina förordnanden semester under en månad årligen men voro i den mån de tillträdde ordinarie tjänst från och med år 1923, enligt 21 § i avlöningsreglementet berättigade till semester under allenast tjugofem dagar, infill det år, varunder vederbörande fyllde fyrtio år.

Antalet e. o. kammarskrivare, som vid utgången av år 1922 bestredo kammarskrivartjänst å extra stat, utgjorde, såsom tidigare är nämnt, 75. Samtliga dessa konstituerades till ordinarie kammarskrivare från och med år 1923. Antalet e. o. kammarskrivare, som i succession bestredo kammarskrivartjänst vid sagda tidpunkt, utgjorde 29, därav 24 i succession efter befattningshavare å extra stat och 5 i succession efter tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster. Av dessa succedenter konstituerades 23 till kammarskrivare å ordinarie stat från och med år 1923, under det att 6, av vilka 3 bestritt kammarskrivartjänst i succession efter extrastatstjänstemän, återgingo till sina e. o. anställningar. 5 av sistnämnda 6 e. o. kammarskrivare hava sedermera under år 1923 konstituerats till kammarskrivare, under det att 1 ännu innehar anställning såsom e. o. kammarskrivare.

Av de 104 tillförordnade kammarskrivare, som sålunda vid utgången av år 1922 voro berättigade till semester under en månad, voro 11 födda före år 1886; av dessa konstituerades 10 till ordinarie kammarskrivare från och med år 1923 samt 1 först under år 1923. Dessa 11 kammarskrivare äro sålunda redan eller bliva senast från och med år 1925 berättigade till semester under 35 dagar. Av återstående 93 tjänstemän, vilka äro födda år 1886 eller senare, tillträdde, enligt vad av ovan meddelade uppgifter framgår, 88 ordinarie kammarskrivartjänst från och med år 1923. Dessa skulle, om den nu ifrågavarande förmånen beviljades under år 1925 under nedannämnda antal år komma i åtnjutande av en från 25 till 30 dagar ökad semester — under förutsättning att de icke befordras till tjänst, varmed semester under längre tid är förenad — nämligen 7 under 1 år, 12 under 2 år, 14 under 3 år, 21 under 4 år, 11 under 5 år, 13 under 6 år, 6 under 7 år och 4 under 8 år. De 5 efter år 1885 födda tillförordnade kammarskrivare, vilka icke tillträdde ordinarie tjänst från och med ingången av år 1923, således även den e. o. kammarskrivare, som fortfarande kvarstår i sådan egenskap, skulle under angivna förutsättning komma i åtnjutande av en från 25 till 30 dagar utsträckt semester, nämligen 2 under 3 år, 1 under 5 år, 1 under 6 år och 1 under 7 år. Förmånen skulle sålunda icke hava någon betydelse längre än till och med år 1932.

Övergångsavlöning.

Vad därefter angår frågan om rätt för vissa grupper av tjänstemän att komma i åtnjutande av *s. k. övergångsavlöning* får styrelsen anförä följande.

Antalet tjänstemän, som vid utgången av år 1922 bestredo befattningar å extra stat, vakantsatta tjänster eller tjänster i succession efter sålunda förordnad befattningshavare, utgjorde 557.

Av dessa innehade 133 tillika ordinarie anställning i tullverket och upp-
buro i sådan egenskap övergångsavlöning, beräknad efter den avlöning, vederbörande skulle hava i förskott uppburit för januari månad 1923 vid sina ordinarie tjänster. För 7 av dessa tjänstemän, nämligen 6 kam-

marskrivare, av vilka tre voro tillförordnade revisorer och 3 tillförordnade andre byråassistenter, samt 1 kustroddare och tillförordnad vaktmästare av klass 3, uppgick eller översteg den utbetalta övergångsavlöningen den övergångsavlöning de skulle hava uppburit såsom tillförordnade tjänstemän. Beträffande övriga 126 tjänstemän skulle däremot en tillökning i den uppburna övergångsavlöningen ifrågakomma, om sådan avlöning tillerkändes dem på grund av de vid 1922 års slut innehavda förordnandena. Av ifrågavarande ordinarie tjänstemän konstituerades 127 från och med år 1923 till ordinarie tjänster, under det att återstående 6 tjänstemän från och med år 1923 återgått till sina ordinarie befattningar; 1 av dem har emellertid återgått till ordinarie tjänst inom samma lönegrad som den extrastatstjänst, han uppehöll på förordnande.

Av de 424 e. o. tjänstemän, som vid utgången av år 1922 bestredo extrastatstjänster, vakantsatta tjänster eller successionstjänster, hava 372 från och med år 1923 tillträtt ordinarie tjänster. Av de återstående 52 tjänstemännen hava dock ett flertal redan under första halvåret 1923 konstituerats till ordinarie tjänster.

Vid undersökning, som å styrelsens kameralbyrå verkstälts angående de kostnader, som ett medgivande av förmånen av övergångsavlöning skulle i nu förevarande fall medföra, har förutsatts, att förmånen att kunna komma i åtnjutande av ålderstillägg för tiden 1 juli 1920—30 juni 1921 tillika bleve beviljad icke blott för extrastatstjänstemännen och succedenterna, såsom i den i ämnet väckt motionen föreslagits, utan av nedan angivna skäl jämväl för tjänstemän, som förordnats å vakantsatta tjänster, och deras succedenter. Härvid hava till en början beräknats kostnaderna för de ordinarie och e. o. tjänstemän, som tillträtt nya tjänster från och med år 1923 och sålunda icke återgått till de ordinarie eller extra ordinarie befattningar de förut innehade. Av den verkställda undersökningen har framgått, att för de nu ifrågavarande tjänsterna kostnaderna under ovan angivna förutsättning kunna beräknas till i avrundade tal följande belopp, nämligen för:

befattningshavare å extra stat	kronor 63,000
succedenter efter dem:	
vid lokalförvaltningen	» 9,250
vid kustbevakningen	» 300
tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid lokalförvaltningen och gränsbevakningen	» 375
succedenter efter dem (vid lokalförvaltningen)	» 1,150
tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid kustbevakningen	» 2,800
succedenter efter dem:	
vid lokalförvaltningen	» 475
vid kustbevakningen	» 2,100
	Kronor 79,450

Därest jämväl de 58 tjänstemän, tillhörande nu ifrågavarande grupper, vilka icke från och med år 1923 tillträtt nya tjänster å ordinarie stat, tillerkändes förmånen av övergångsavlöning, skulle härav föranledas en ytterligare kostnad av sammanlagt omkring 7,000 kronor.

Utredningen har sålunda givit vid handen, att, därest samtliga befattningshavare, som uttryckligen angivits i ovanberörda motionsvis gjorda

framställning, tillerkändes rätt till övergångsavlöning, sådan avlöning skulle tillgodokomma ytterligare 550 tjänstemän med ett sammanlagt belopp av omkring 86,450 kronor.

Vidare bestredo vid utgången av år 1922 55 tjänstemän befattningar å tilläggsstat för år 1922 och 13 tjänstemän befattningar i succession efter dem. Samtliga dessa tjänstemän, vilka på sätt ovan nämnts, voro i avlöningshänseende likställda med extrastatstjänstemän och på grund därav möjligen kunna anses vara innefattade i den i ämnet väckta motionen, konstitueradees från och med år 1923 till motsvarande tjänster å ordinarie stat. Av dessa uppburo tillförordnade personalbyråchefen och 1 tillförordnad vaktmästare vid innehavande ordinarie tjänster övergångsavlöning, som icke understeg vad de skulle hava uppburit vid förordnandena. För återstående 66 tjänstemän har övergångsavlöningen beräknats till följande belopp, nämligen för:

53 tjänstemän, förordnade å tjänster å tilläggsstat för år 1922 kronor 7,950
13 succedenter efter dem vid:

lokaltullförvaltningen	»	1,540
kustbevakningen	»	35

Kronor 9,525

Personliga dyrtidstillägg.

Beträffande rätt till *personliga dyrtidstillägg* har av utredningen framgått, att ett medgivande av sådan förmån skulle hava större betydelse endast för ett fåtal tjänstekategorier, nämligen för *dels* de tillförordnade kammarskrivarna, *dels*, och i största utsträckningen, de å vaktmästar-tjänst av klass 1 förordnade tjänstemännen, som i sådan egenskap voro berättigade till tre eller åtminstone två avlöningsförhöjningar samt från och med år 1923 konstituerats till tillsyningsmän, och bland dessa särskilt sådana, som stationerats å ort, tillhörande annan av de i löneplanen upptagna Ortsgrupperna än G. Beträffande tjänstemän vid kustbevakningen skulle på grund av den jämförelsevis betydande avlöningsförbättring, som genom omorganisationen och löneregleringen kommit dessa tjänstemän till godo, ett medgivande av nu ifrågavarande förmån icke få någon betydelse utom i några enstaka undantagsfall.

Rätt till personliga dyrtidstillägg skulle enligt den i ämnet motionsvis gjorda framställningen tillkomma samma tjänstemän, som skulle komma i åtnjutande av övergångsavlöning. Då emellertid personliga dyrtidstillägg icke rimligtvis torde kunna komma i fråga beträffande dem, som icke konstituerats till nya befattningar från ingången av år 1923, har sistnämnda grupp av tjänstemän icke medtagits vid kostnadsberäkningen, som även dessförutan krävt ett mycket tidsödande arbete.

Vid kostnadsberäkningen har förutsatts, att en var av ifrågavarande tjänstemän vore berättigad att uppbära förhöjt dyrtidstillägg för 1 familjemedlem. Dyrtidstilläggen å den avlöning, vederbörande ägt tillgodonjuta från ingången av år 1923, hava vid utredningen beräknats efter då gällande indextal. Med anledning av sedermera inträffade ändringar i indextalet har för undvikande av alltför vidlyftiga beräkningar förfarits på sådant sätt, att, sedan för ett mindre antal befattningshavare beräknats den av indextalets ändring föranledda procentiska ändringen i dyrtidstillägget i förhållande till närmast föregående period, det sålunda erhållna

procenttalet lagts till grund för beräkning av tilläggets sammanlagda belopp under den senare perioden. För halvåret 1 januari—30 juni 1925 har räknats med samma procenttal som för sista kvartalet 1924. Vid dyrtidstilläggs uträknande har tagits hänsyn till de uppflyttningar i löneklass, som redan förekommit eller kunna antagas förekomma senast den 1 april 1925. Däremot har avseende icke blivit fäst vid under respektive perioder beviljade ledigheter med skyldighet för vederbörande att avstå viss del av avlöningen. Om även denna omständighet skulle hava beaktats, hade nämligen utredningen kommit att kräva ett så vidlyftigt och tidsödande arbete, att detsamma icke kunnat anses stå i rimligt förhållande till utredningens resultat, vilket i allt fall, då utredningen avser även tiden intill den 1 juli 1925, måst bliva approximativt.

De beräknade kostnaderna, som emellertid med avseende å under perioderna förekommande tjänstledigheter torde vara något högre än dem, som skolas i verkligheten förekomma, uppgå för nedannämnda tidsperioder till följande belopp:

	$\frac{1}{1}-\frac{30}{6}$ 1923	$\frac{1}{7}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1924	$\frac{1}{7}$ 1924— $\frac{30}{6}$ 1925
Extrastatstjänstemän:			
kammar skrivare	8,700	8,900	2,400
vaktmästare	25,200	33,400	24,800
övriga	225	125	75
Succedenter efter dem (vid lokalförvaltningen)	3,600	4,600	3,200
Tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid lokalförvaltningen	200	540	540
Succedenter efter dem ..	700	1,300	1,300
Tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid kustbevakningen	56	31	—
Succedenter efter dem	62	52	—
Summa kronor	38,743	48,948	32,315

För tjänstemän, förordnade å de å tilläggsstat för år 1922 upptagna tjänster, samt succedenter efter dem skulle personliga dyrtidstillägg för ifrågavarande tidsperioder hava utgått med följande ungefärliga belopp:

	$\frac{1}{1}-\frac{30}{6}$ 1923	$\frac{1}{7}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1924	$\frac{1}{7}$ 1924— $\frac{30}{6}$ 1925
Tjänstemän, förordnade å tjänster å tilläggsstat för år 1922	9,000	14,100	11,000
Succedenter efter dem (vid lokalförvaltningen)	1,350	2,300	1,700
Summa kronor	10,350	16,400	12,700

Ålderstillägg.

Vidkommande slutligen frågan om rätt för extrastatstjänstemän och succedenter efter dem att för tidsperioden den 1 juli 1920—30 juni 1921 komma i åtnjutande av *ålderstillägg* i enlighet med de grunder, som under sagda tidsperiod tillämpats i fråga om tullverkets ordinarie tjänstemän, får styrelsen anföra följande.

Antalet tjänstemän, som under nämnda tidsperiod bestredo extrastatsbefattningar i tullverket, utgjorde 192. Av dessa uppehöll 138 sina befattningar under hela perioden och 54 under endast en del av perioden. Antalet tjänstemän, som under perioden bestredo ordinarie tjänster i succession efter extrastatstjänstemän, utgjorde 69, av vilka 29 bestredo vederbörande tjänster under hela perioden och 40 under en del av densamma. Av succedenterna bestredo 13 tjänstemän befattningar vid kustbevakningen i succession efter extrastatstjänstemän vid lokalförvaltningen.

Vid kostnadsberäkningen har icke tagits hänsyn till av vissa befattningshavare under perioden åtnjuten ledighet med skyldighet att avstå en del av avlöningen, på grund varav de beräknade beloppen något överstiga de belopp, som skulle komma att i verkligheten utbetalas.

Ett medgivande av nu avsedda förmån skulle vidare medföra, att vissa av ifrågavarande tjänstemän därjämte blevo berättigade till ytterligare ortstillägg. Jämlikt kungörelsen den 1 juli 1918 utgick sådant tillägg med högst femton procent av avlöningen, dock ej å högre belopp, för år räknat, än 3,000 kronor.

De beräknade kostnaderna, dyrtidstillägg icke inräknade, utgöra följande belopp:

	Ålderstillägg	Ortstillägg
Extrastatstjänstemän:		
kammar skrivare	45,300	700
vaktmästare	10,700	1,100
övriga	1,000	150
Succedenter efter dem:		
kammar skrivare	16,600	400
vaktmästare	1,900	300
övriga (vid kustbevakningen)	850	60
Summa kronor	76,350	2,710

Med föranledande av ovanberörda av Kungl. Maj:t i regeringsrätten meddelade utslag har styrelsen vidare låtit utreda, med vilka belopp ålderstillägg skulle för tidsperioden den 1 juli 1920—30 juni 1921 hava utgått till tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster, och succedenter efter dem, om dessa grupper befattningshavare varit i förevarande hänseende likställda med motsvarande ordinarie tjänstemän. Därvid hava upptagits icke blott de tjänstemän, som varit förordnade å tjänster, vilka i *avbidan på tullverkets omorganisation* skolat tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, utan jämväl två tjänstemän, som på grund av förordnande uppehållit en kammar skrivare tjänst under ordinarie innehavarens förordnande såsom tullförvaltare i Vadstena. Bemålde t. f. tullförvaltare hade själv redan före år 1920 kommit i åtnjutande av samtliga avlöningsförhöjningar vid tullförvaltartjänsten.

Enär, enligt vad ovan utvecklats, frågan huruvida de tjänstemän, som direkte förordnats å lediga tjänster vid kustbevakningen, och deras succedenter kunna, ehuru de jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 22 december 1916 ägde uppbära allenast *full begynnelseavlöning* vid vederbörande tjänster, jämlikt grunderna för kungörelsen den 22 juni 1921 komma i åtnjutande av ålderstillägg för tid från och med den 1 juli 1921, ännu icke kan betraktas såsom avgjord, hava dessa grupper befattningshavare upptagits särskilt.

De beräknade kostnaderna uppgå till följande belopp, vilkas slutsumma dock av förut angivna skäl torde vara något för hög:

	Alderstillägg	Ortstillägg
Tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid lokal-förvaltningen, samt tjänsteman, förordnad å befattningen såsom kustbevakningschef i Skåne och Blekinge	700	40
Succedenter efter dem, inberäknat succedenter efter tjänste-man, förordnad å vakantsatt tjänst hos generaltullstyrelsen och efter t. f. tullförvaltaren i Vadstena	4,500	350
Tjänstemän, förordnade å tjänster vid lokalförvaltningen i succession efter befattningshavare, som förordnats å vakantsatta tjänster vid kustbevakningen	450	40
Tjänstemän, förordnade å vakantsatta tjänster vid kust-bevakningen samt succedenter efter dem	5,600	135
Summa kronor	11,250	565

De tjänstemän, som bestritt ovanberörda provisoriskt inrättade tjänster vid Stockholms frihamn och vid tullkammaren i Motala, skulle, enligt vad av utredningen framgått, icke kommit i åtnjutande av ytterligare ålders-tillägg under här ifrågavarande period, om de varit uti ifrågavarande hänseende likställda med ordinarie tjänstemän. Däremot skulle ytter-ligare ålderstillägg och ortstillägg utgått till deras succedenter under samma tid med följande beräknade belopp, nämligen:

ålderstillägg	kronor 1,350
ortstillägg	» 70
	kronor 1,420

Därest rätt till ytterligare ålderstillägg och ortstillägg skulle för tiden den 1 juli 1920—30 juni 1921 medgivas ovan upptagna grupper befattnings-havare eller vissa av dessa grupper, lära slutligen vederbörande tjänste-män bliva berättigade att, oavsett den höjning av penningvärdet, som numera inträtt, uppbära belöpande dyrtidstillägg å dem tillkommande be-lopp i enlighet med de grunder för dyrtidstilläggens utgående, som voro gällande under nämnda tidsperiod.

Löneklass för vissa kammarskrivare.

Styrelsen övergår härefter till att uttala sin mening om huruvida och i vad mån här ovan avsedda förmåner böra beredas ifrågavarande befatt-ningshavare, och får därvid styrelsen vad först beträffar utsträckningen av den genom kungörelsen den 15 juni 1922 medgivna förmånen för vissa kam-marskrivare att uppflyttas i sjuttonde löneklassen anföra följande.

Till motivering för nämnda förmån, som tillkommit på initiativ av riks-dagens statsutskott, anförde riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 juni 1922, nr 276:

»Den nya löneställning, som kommer att beredas kammarskrivare, kan även anses innefatta gottgörelse för den i jämförelse med flera andra verks personal längre extra-tiden för dessa, särskilt som den nya organisationen måste genom att lämna möjlighet till snabbare befordran leda till väsent-lig minskning av denna tid. Endast för de nuvarande å ordinarie eller

extra stat uppförda kammarskrivare gestalta sig förhållandena ogynnsammare härutinnan. Det synes därför riksdagen skäligt, att en förbättring av deras ställning i den nya organisationen åstadkommes. Denna förbättring anser riksdagen böra ske fullt fristående och bestå däri, att rätt lämnas envar dylik kammarskrivare, som övergår på den nya staten, att sedan han med tillämpning jämväl av avlöningsreglementets bestämmelser om tillgodoräknande av tjänstetid kan anses hava tillhört den för kammarskrivarbefattning avsedda lönegradens högsta löneklass i sex år bliva uppflyttad i närmast högre löneklass inom närliggande lönegrad, såsom om denna senare löneklass tillhörde den för kammarskrivare bestämda lönegraden. Den här åsyftade förmånen bör emellertid icke få avse den, som först från och med den 1 januari 1923 tillträder kammarskrivarbefattning.»

Sedermera hemställde styrelsen för Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening i en till generaltullstyrelsen inkommen skrivelse, att berörda förmån måtte utsträckas att gälla envar, som före utgången av år 1917 antagits till e. o. kammarskrivare vid tullverkets lokalförvaltning eller i generaltullstyrelsens byråer. Därvid anförde föreningen, efter att hava erinrat om riksdagens ovanutagna uttalanden, huvudsakligen följande. Beträffande två kategorier tjänstemän, vilka icke skulle komma i åtnjutande av förmånen, vore någon sådan avkortning av extratiden, som av riksdagen omförmäls, icke för handen och kunde ej heller påräknas. Den ena av dessa kategorier utgjordes av de e. o. kammarskrivare, som förordnats att bestrida kammarskrivarettjänst i omedelbar eller medelbar succession efter å extra stat förordnad tjänsteman. Den andra kategorien bestode av de i tullverket anställda äldre e. o. kammarskrivarna. Medan extratiden för ett flertal å ordinarie stat uppförda kammarskrivare uppginge till omkring 8 år — i några fall till endast 6 å 7 år — vore densamma för de i succession förordnade i övervägande flertalet fall omkring 10 år eller därutöver; och det kunde redan nu med full visshet konstateras, att extratiden för de äldre e. o. kammarskrivarna jämväl komme att uppgå till 10 år eller sannolikt överstiga denna tid.

Nämnda framställning behandlades av generaltullstyrelsen i samband med avgivande av förslag till utgiftsstater för tullverket för budgetåret 1923—1924. Därvid anförde styrelsen, att även enligt styrelsens mening kunde göras gällande, att ett förbiseende ägt rum av det förhållande, att en del dåvarande e. o. tjänstemän i avseende å extratidens långvarighet befunne sig i ett minst lika ogynnsamt läge som de dåvarande kammarskrivarna å ordinarie och extra stat. Styrelsen tillstyrkte därför den gjorda framställningen, dock endast såvitt rörde de personer, som före utgången av år 1917 antagits till e. o. kammarskrivare vid tullverkets lokalförvaltning. Vad däremot anginge de före sagda tidpunkt antagna e. o. kammarskrivarna å styrelsens byråer, ansåg styrelsen, att på grund av såväl beskaffenheten av deras tjänstgöring som den dagliga tjänstgöringstidens längd i regel icke samma skäl föreläge för beviljande åt dem av ifrågavarande förmån som åt e. o. kammarskrivarna vid lokaltullförvaltningen.

Vid behandlingen av styrelsens berörda förslag yttrade föredragande departementschefen (1923 års statsverksproposition, punkt 25, sid. 55), att, även om skäl kunde åberopas för en mindre snäv gräns i nu ifrågavarande hänseende, departementschefen ansåg sig med hänsyn till riksdagens ovan-

berörda uttalande icke böra föreslå någon utsträckning av förmånen i fråga.

Den framställning, som motionsvis gjordes i förevarande avseende vid 1924 års riksdag, innebar sålunda ett återupprepande av den hemställan. generaltullstyrelsen gjorde vid avgivande av sitt ovannämnda stattförslag. De skäl, som då föranledde styrelsen att göra sådan hemställan, äro enligt styrelsens mening allt fortfarande för handen, och den erfarenhet, som efter omorganisationens genomförande vunnits beträffade extratiden för de e. o. kammarskrivarna, har ytterligare givit stöd för befogenheten av att utsträcka nämnda förmån till de äldre e. o. kammarskrivarna. Riksdagens antagande, att den nya organisationen skulle genom att lämna möjlighet till snabbare befordran leda till väsentlig avkortning av extratiden har nämligen hitintills icke motsvarats av verkligheten. Generaltullstyrelsen har också vid flera tillfällen och senast i sin den 31 oktober 1924 till Kungl. Maj:t avlätna skrivelse med förslag till utgiftsstater för tullverket för budgetåret 1925—1926 givit uttryck åt den bekymmersamma ställning, vari de äldre e. o. kammarskrivarna befinna sig i fråga om utsikterna att vinna befordran. Efter ingången av år 1923 och hitintills hava 38 e. o. kammarskrivare och 1 extra kammarskrivare befordrats till ordinarie kammarskrivare. Dessa voro antagna till e. o. kammarskrivare, 3 år 1907, 2 år 1908, 2 år 1909, 4 år 1911, 15 år 1912, 7 år 1913, 5 år 1914 och 1 år 1917. Vad åter angår de nuvarande e. o. kammarskrivarna vid lokaltullförvaltningen, som antagits i sådan egenskap före utgången av år 1917 och huvudsakligen ägna sig åt tullverkets tjänst, äro dessa antagna i tullverkets tjänst, 1 år 1886, 1 år 1902, 1 år 1908, 1 år 1909, 10 år 1912, 4 år 1913, 23 år 1914, 26 år 1915, 16 år 1916 och 6 år 1917. De flesta av de före utgången av år 1917 antagna e. o. kammarskrivarna hava före antagningen måst genomgå en av tullverket anordnad tio månaders utbildningskurs. Om, såsom styrelsen i senaste stattförslaget beräknat, den årliga avgången av e. o. kammarskrivare är 13, torde härav framgå, att extratiden för de e. o. kammarskrivare, till vilka den förmån, varom nu är fråga, skulle utsträckas, kan antagas bliva oskäligt lång och i varje fall icke komma att understiga motsvarande tid för flertalet av de kammarskrivare, som kommit i åtnjutande av förmånen. Styrelsen finner därför allt fortfarande, att en utsträckning av förmånen till e. o. kammarskrivare, som före utgången år 1917 antagits vid lokalförvaltningen, skulle stå i full överensstämmelse med de grunder, som varit för riksdagen bestämmande vid medgivandet av förmånen i fråga.

Med hänsyn till den egenartade ställning i fråga om anställnings- och tjänstgöringsförhållanden, vari de e. o. kammarskrivarna före omorganisationen befunnit sig, samt de ogynnsamma befordringsutsikterna för dem håller styrelsen det icke för sannolikt, att en utsträckning av förmånen, på sätt ovan angivits, skulle kunna med fog åberopas till stöd för liknande yrkanden från tjänstemän inom andra förvaltningsgrenar.

Semesterförmån.

Vad därefter angår frågan om rätten att icke lida minskning i förut medgiven semesterförmån, så har av den i saken verkställda utredningen framgått, att ett medgivande av sådan rätt för ifrågavarande grupper befattningshavare icke skulle hava någon större räckvidd och att medgivandet i varje fall skulle förlora sin betydelse inom jämförelsevis ganska

kort tid. Då det vidare i allmänhet torde hava förhållit sig så, att extrastatstjänstemän och därmed likställda befattningshavare ägt tillgodojuta samma förmåner i fråga om semester som motsvarande ordinarie tjänstemän, även om full likställighet i avlöningshänseende icke varit rådande mellan dem, samt dylik förmån lärer hava medgivits jämväl dem, som förordnats att bestrida av Kungl. Maj:t provisoriskt inrättade befattningar, synes det ingalunda oantagligt, att, om den nu ifrågavarande förmånen beräffande semester beviljades tullpersonal, tjänstemän inom andra förvaltningsgrenar skulle under åberopande härav kunna framställa befogade yrkanden om erhållande av samma förmån. På grund härav har styrelsen funnit sig icke kunna tillstyrka, att nu ifrågavarande förmån, som beträffande ordinarie tjänstemän i tullverket medgivits av Kungl. Maj:t genom brev den 27 oktober 1922, beviljas jämväl övriga, här avsedda grupper befattningshavare.

För den händelse emellertid Kungl. Maj:t skulle finna sådan förmån böra medgivas, torde densamma i varje fall icke böra komma annan tjänsteman till godo än den, som från och med år 1923 konstituerats till ordinarie tjänst i tullverket.

Övergångsavlöning, personliga dyrtidstillägg, ålderstillägg.

Beträffande frågan om rätt för ovan angivna grupper befattningshavare i tullverket att komma i anrötande av övergångsavlöning ävensom, i förekommande fall, personliga dyrtidstillägg och ytterligare ålderstillägg, så har i de i dessa ämnen väckta motionerna till stöd härför åberopats den likställighet i avlöningshänseende, som tidigare förefunnits i förhållande till motsvarande tjänstemän å ordinarie stat. Av den här ovan lämnade redogörelsen i detta ämne lærer också framgå, att en sådan likställighet i huvudsak varit för handen. Det kan under sådana förhållanden för den härav berörda tullpersonalen synas anmärkningsvärt, att denna likställighet i fortsättningen icke blivit i alla avseenden genomförd, i det att vissa avlöningsförmåner, som kommit den ordinarie personalen till godo, icke samtidigt tillerkänts motsvarande icke-ordinarie befattningshavare. Ur synpunkten av denna personals intressen skulle styrelsen därför gärna se, att förmåner i fråga beviljades. Då emellertid styrelsen jämlikt erhållen föreskrift haft att taga i övervägande de konsekvenser, som en utsträckning av förmåner till ifrågavarande tjänstemannagrupper inom tullverket skulle kunna medföra för andra grenar av statsförvaltningen, har styrelsen icke blivit övertygad därom, att yrkanden om erhållande av samma förmåner icke skulle kunna med visst fog framföras även från andra tjänstemannagrupper. Huruvida därvid lika starka skäl skulle kunna åberopas som i fråga om tullverkets personal, är ett spørsmål, varom styrelsen icke tilltror sig att göra något bestämt uttalande.

Därest beviljande av nu ifrågavarande kontanta avlöningsförmåner skulle av Kungl. Maj:t anses vara befogat, lära desamma å ena sidan icke böra utsträckas att gälla samtliga de befattningshavare, som angivas i riksdagsmotionerna, men å andra sidan böra omfatta även vissa andra tjänstemannagrupper, som icke eller åtminstone icke uttryckligen avses i motionerna; och får styrelsen härutinnan anföra följande.

Ovan har framhållits, att antalet ordinarie tjänstemän år 1923 inom de kategorier, inom vilka extrastatstjänster voro upptagna å 1922 års stat, med ett par undantag utan nämnvärd betydelse översteg antalet befatt-

ningar inom motsvarande kategorier a ordinarie och extra stat för år 1922. De tjänstemän, som voro förordnade å extrastatstjänster vid 1922 års utgång, konstituerades också — med undantag av en tjänsteman, som återgick till ordinarie tjänst inom samma lönegrad som extrastatstjänsten — från och med år 1923 till ordinarie befattningar, vilka merendels motsvarade dem, som vederbörande uppehöll vid utgången av år 1922. Dessa förhållanden torde häntyda på att extrastatsbefattningarna voro betingade av ett stadigvarande behov. Anledningen till att de icke tidigare upptagits å ordinarie stat torde vara att söka i det arbete med tullverkets omorganisation, som påbörjades redan 1914 men vann sin avslutning först vid 1922 års riksdag.

Beträffande åter de tjänstemän, som uppehöll vakantsatta tjänster, var förhållandet delvis ett annat, i det att dessa bestredo befattningar, om vilkas indragning eller förändring fråga blivit väckt. Också hava ett stort antal av dessa tjänstemän — i flertalet fall sådana, som bestritt tjänster vid kustbevakningen — från och med år 1923 återgått till de befattningar, som de förut innehåft. Till följd av att vakantsättningen av tjänster vid kustbevakningen beslöts redan år 1916, blev emellertid ett oproportionerligt stort antal av dylika tjänster uppehållna allenast medelst förordnande. Ehuru ett betydande antal av de förordnanden, som meddelats att uppehålla ledigblivna tjänster vid kustbevakningen, måste anses hava redan från början varit av tillfällig natur, och sådant förordnande icke grundat något som helst anspråk på befordran till ordinarie tjänst, inträdde emellertid jämväl vid kustbevakningen så småningom det förhållandet, att ett visst antal tjänster, som under vanliga förhållanden hade bort besättas med ordinarie innehavare, vid utgången av år 1922 uppehölls allenast medelst förordnande.

Vad slutligen angår succedenterna, voro visserligen de förordnanden, som av dem uppehölls, icke av samma stadigvarande beskaffenhet som förordnandena å extrastatstjänster och å vakantsatta tjänster. Då tjänsteman, som förordnats å extrastatstjänst eller å vakantsatt befattning, befördrades eller eljest frånträdde förordnandet, återgick nämligen i regel den i succession efter honom förordnade tjänstemannen till den ordinarie eller extraordinarie anställning, som han innehade före tillträddande av förordnandet. I övrigt hade succedenterna samma ställning som de tjänstemän, vilkas befattningar de uppehöll. Enligt styrelsens mening föreligga därför icke giltiga skäl för att vid ett eventuellt medgivande av ifrågavarande förmåner, utesluta samtliga succedenter.

Att ur synpunkten av vilka befattningar betingats av ett stadigvarande behov draga gränsen mellan den som borde och den som icke borde komma i åtnjutande av förmånerna i fråga, är givetvis mycket vanskligt. De åberopade synpunkterna torde bliva, om icke fullständigt så dock i huvudsak beaktade, därest rätt till övergångsavlöning och personliga dyrtidstillägg tillerkännes allenast de till ifrågavarande kategorier hörande tjänstemän, vilka konstituerats till ordinarie befattningar från och med år 1923. Beträffande rätten till ålderstillägg för extrastatstjänstemän och succedenter efter dem för tiden 1 juli 1920—30 juni 1921 synes däremot icke föreligga anledning att göra en sådan begränsning, som dessutom skulle få en ringa betydelse, enär de flesta av nu ifrågavarande tjänstemän med några få undantag från och med år 1923 eller tidigare tillträtt ordinarie befattningar i tullverket.

Å andra sidan torde, såsom ovan antytts, en eventuell utsträckning av

förmånerna böra omfatta även vissa andra tjänstemannagrupper än dem, som uttryckligen angivas i riksdagsmotionerna.

Till en början böra de tjänstemän, som vid 1922 års utgång bestredo tjänster å tilläggsstat för samma år, ävensom succedenter efter dem innefattas i ett eventuellt medgivande av rätt till övergångsavlönning och personliga dyrtidstillägg.

Med avseende å ovan berörda av Kungl. Maj:t i regeringsrätten meddelade utslag torde vidare jämväl de tjänstemän, som under tiden 1 juli 1920—30 juni 1921 uppehållit sådana tjänster, vilka på grund av särskilda bestämmelser tillsatts allenast medelst förordnande tills vidare, ävensom succedenter efter dem böra i fråga om rätt till alderstillägg under nämnda period likställas med extrastatstjänstemännen och deras succedenter. Även de flesta av dessa tjänstemän hava tillträtt ordinarie befattning från och med år 1923 eller tidigare. Under ett sådant medgivande skulle då inbegripas — förutom de tjänstemän, som mot åtnjutande av samtliga till vederbörande tjänster hörande avlöningsförmåner varit förordnade å tjänster hos generaltullstyrelsen, vid lokalförvaltningen och vid gränsbevakningen, samt den tjänsteman, som uppehållit befattningen som kustbevakningschef i Skåne och Blekinge, ävensom succedenter efter dem — dels två e. o. kammarskrivare, som bestritt kammarskrivartjänst i succession efter tillförordnade tullförvaltaren i Vadstena, dels ock de tjänstemän, som på förordnande uppehållit tjänster vid kustbevakningen. Beträffande sistnämnda grupp tjänstemän torde emellertid, såsom ovan närmare utvecklats, frågan, huruvida de i avseende å rätt till alderstillägg för tiden från och med den 1 juli 1921 kunna anses likställda med de ordinarie tjänstemännen, icke var slutgiltigt avgjord. Däremot synes förmånen knappast böra tillgodokomma de tjänstemän, som uppehållit ovanberörda tjänster vid tullförvaltningen i Stockholms frihamn och vid tullkammaren i Motala, vilka tjänster av Kungl. Maj:t provisoriskt inrättats utan riksdagens medverkan, liksom ej heller succedenterna efter dem.

Det skulle vidare kunna ifrågasättas, huruvida icke såsom villkor för åtnjutande av förmånerna borde föreskrivas, att vederbörande vid den tidpunkt, då beloppen skulle kunna utbetalas, förslagsvis den 1 juli 1925, fortfarande bestrider ordinarie tjänst i tullverket eller åtnjuter pension av statsmedel. Härigenom skulle person, som av någon anledning slutat sin anställning i tullverket före uppnådd pensionsålder, icke kunna framställa krav på utbekommande av ifrågavarande ytterligare avlöningsbelopp.

I fråga om övergångsavlönningen får styrelsen vidare erinra om följande.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 oktober 1920 angående tullverkets utgiftsstater för år 1922 hemställde generaltullstyrelsen, att Kungl. Maj:t och riksdagen måtte på extra stat för år 1922 upptaga ett belopp av 428,000 kronor till bestridande av kostnaderna för övergång till anordning med hela avlöningens utbetalning i efterskott. I det av styrelsen beräknade beloppet ingick, ehuru detta icke omförmålts i styrelsens berörda skrivelse, ett belopp av 22,248 kronor 81 öre, som var avsett till övergångsavlönning till den å tullverkets extra stat uppförda personalen. Emellertid upptog 1921 års riksdag icke till avgörande frågan om tullverkets omorganisation, men beslöt, att ett betydande antal nya tjänster skulle uppföras på tullverkets extra avlöningsstat för år 1922. I sin underdåniga skrivelse den 17 oktober 1921 med förslag till regleving av tullverkets utgiftsstater

för tiden 1 januari—30 juni 1923 upprepade styrelsen sin hemställan om anvisande av 428,000 kronor för övergångsavlöning åt underlydande tjänstemän. Styrelsen förutsatte även då, att sådan avlöning skulle utgå jämväl till de å extra avlöningsstat uppförda befattningshavarna. Därvid torde emellertid styrelsen hava förbisett den ökning i antalet av dessa befattningshavare, som ägt rum genom beslut av 1921 års riksdag. 1922 års riksdag beviljade för ifrågavarande ändamål ett förslagsanslag å 428,000 kronor.

Under återopande av den jämställdhet, som förefanns mellan extrastatstjänstemännen och de ordinarie tjänstemännen i tullverket samt med framhållande, att uttryckligt stadgande därom, att förmånen av övergångsavlöning, skulle tillkomma extrastatstjänstemännen, icke kunde av styrelsen återopas, hemställa styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 december 1922, att Kungl. Maj:t täcktes bemyndiga styrelsen att, där i övrigt förutsättningarna för utgörande av övergångsavlöning föreläge, utbetala sådan avlöning, jämväl åt styrelsen underlydande befattningshavare, uppförda å extra avlöningsstat för år 1922.

Genom beslut den 30 december 1922 fann Kungl. Maj:t nämnda framställning ej till annan åtgärd föranleda, än att Kungl. Maj:t föreskrev, att, där befattningshavare vid tullverket, vilken under år 1922 åtnjutit avlöning från anslag å extra stat, icke vore berättigad uppbära omfördälda övergångsavlöning, till sådan befattningshavare finge, på av honom gjord framställning, vid ingången av januari månad 1923 i förskott utbetalas ett belopp, motsvarande vad han såsom befattningshavare å extra stat ägt uppbära vid början av december 1922 såsom lön för samma månad; att berörda förskottsutbetalning skulle bestridas från det anslag, varifrån medel till befattningshavarens avlöning eljest utginge; samt att det utbetalade beloppet skulle genom avdrag å befattningshavarens avlöning återbäras med en tolfedel vid utgången av varje månad år 1923, dock att, därest befattningshavare under samma år erhöile entledigande från sin anställning, vad av det förskotterade beloppet kunde återstå skulle senast vid befattningshavarens avgång ur tjänsten i sin helhet återbäras.

Å berörda, för bestridande av övergångsavlöning beviljade anslag, 428,000 kronor, uppstod ett överskott av 17,111 kronor 78 öre, beroende på att styrelsen ansåg sig icke kunna, såsom från början förutsatts, utbetala sådan avlöning till extrastatstjänstemännen.

Anslag.

Därest förmånen av övergångsavlöning beviljas ytterligare vissa grupper befattninghavare i tullverket i ovan angiven utsträckning, torde för ändamålet erfordras ett nytt förslagsanslag å 90,000 kronor.

Ålderstillägg och därå belöpande ortstillägg för tiden 1 juli 1920—30 juni 1921 torde böra utgå av förslagsanslaget till avlöning till icke-ordinarie befattningshavare i tullverket, för vilket ändamål sagda anslag synes böra höjas med 90,000 kronor.

För bestridande av personliga dyrtidstillägg samt dyrtidstillägg å nyssnämnda ålderstillägg torde särskilt anslag icke vara erforderligt.

Beräkning i vissa fall av krigstids- respektive dyrtidstillägg.

I sammanhang med frågan om beviljande av här ovan avsedda förmåner har styrelsen ansett sig böra till behandling upptaga en den 4 denes till styrelsen inkommen framställning från styrelsen för Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening rörande ytterligare en förmån för tullverkets förutvarande extrastatstjänstemän och succedenter efter dem, nämligen rätt till krigstids- och dyrtidstillägg å det avdrag, som enligt vad ovan nämnts gjorts från den till sådan tjänsteman utgaende, i avlöningsstaten upptagna avlöningen.

Såsom förut nämnts, erinrade 1914 års tidigare riksdag, att å arvodena till extrastatstjänstemännen — vilka voro upptagna till samma belopp, som för motsvarande ordinarie tjänstemän — skulle göras ett avdrag, motsvarande det belopp, som de ordinarie tjänstemännen hade att erlagga för egen pensionering. Dessa avdrag å extrastatstjänstemännens avlöning fastställdes genom kungörelse den 31 december 1914 (nr 500), varvid tillika bestämdes de motsvarande avdrag, vilka skulle göras från den avlöning, som tillkomme deras succedenter. Enligt den i ämnet senast utfärdade kungl. kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 442), utgjorde avdragen för extra byråassistent 200 kronor, för extra revisor och för extra andre byråassistent 100 kronor, för extra kvinnligt skrivbiträde 25 kronor, för extra tullförvaltare av klass III samt för extra förste kontrollör och för extra kontrollör 150 kronor, för extra kammarskrivare 100 kronor, för extra överuppsyningsman av klass I och för extra uppsyningsman av klass II 40 kronor, för extra vaktmästare av klass I 35 kronor och för extra vaktmästare av klass II 30 kronor. Ortstillägg enligt § 11 i avlöningsreglementet den 18 juni 1910, vilken paragraf på sätt ovan nämnts redan från år 1912 gällde även extrastatstjänstemän och deras succedenter, utgick till tjänstemän vid lokalförvaltningarna i Stockholm, Haparanda och Riksgränsen med tio procent av begynnelselönen vid vederbörande tjänst, dock högst med 300 kronor årligen. Det högsta belopp våra ortstillägg kunde utgå var alltså 3,000 kronor. Genom kungörelsen den 1 juli 1918 (nr 654) meddelades vissa ändrade bestämmelser om ortstillägg, vilka bestämmelser dock fortfarande inneburo, att ortstillägg icke finge beräknas å högre belopp än 3,000 kronor. För de tjänstemän å extra stat, vilkas begynnelseavlöning utgjorde högst 3,000 kronor, nämligen kammarskrivare utan avlöningsförhöjning och tjänstemän av lägre grader än kammarskrivare, ansågs ortstillägg tidigare icke skola utgå å ovan omförmälda belopp, som skulle avdragas från avlöningen. Ortstillägg beräknades sålunda å det belopp, som verkligen utbetaltes, och icke å det belopp, varmed avlöningen var upptagen i staten. Det av tulltjänstemannaföreningen åberopade av Kungl. Maj:t i regeringsrätten den 13 maj 1924 meddelade utslaget lärar böra sålunda förstås, att nämnda praxis varit oriktig, och att ortstillägg bort utgå å fulla beloppet av i staten upptagna begynnelselönen. Däremot fann Kungl. Maj:t enligt sagda utslag, att krigstidstillägg och dyrtidstillägg icke borde utgå å fulla lönen utan allenast å det belopp, som verkligen utbetaltes.

Den gjorda framställningen är uppenbarligen grundad på enahanda skäl, som åberopats för tillerkännande åt extrastatstjänstemännen och succedenter efter dem av övriga här ovan avsedda förmåner, nämligen den likställighet i fråga om kontanta avlöningsförmåner som förefunnits beträffande extrastatstjänstemän och deras succedenter å ena samt de ordi-

narie tjänstemännen å andra sidan. Då de ordinarie tjänstemännen uppburit krigstids- och dyrtidstillägg å sina löneförmåner enligt stat utan avseende å de avgifter för egen pensionering, vilka de haft att vidkännas, har det förmenats vara oegentligt, att krigstids- och dyrtidstillägget till extrastatstjänstemännen utgått allenast å vad av avlöningen återstode, sedan därifrån gjorts berörda mot avgiften för egen pensionering svarande avdrag.

Med anledning av förevarande framställning, som styrelsen ansett sig böra härjämte överlämna, har å styrelsens kameralbyrå verkställts utredning rörande storleken av de belopp, som i händelse av bifall till framställningen skulle tillkomma vederbörande med tillämpning av de grunder för krigstids- och dyrtidstillägg, som under olika perioder varit gällande. Härvid har emellertid icke tagits hänsyn till tjänstledighet, som beviljats vederbörande tjänstemän mot skyldighet att avstå viss del av avlöningen, och ej heller till under tiden inträffade vakanser å tjänsterna. Till följd härav äro de beräknade kostnaderna något högre än de, som skulle i verkligheten uppkomma, om förmånen medgäves. De beräknade kostnaderna uppgå i runt tal till följande belopp:

	Extra statstjänstemän	Succedenter
År 1917	800	300
» 1918	3,500	1,200
» 1919	6,100	1,500
» 1920	7,000	2,100
» 1921	7,500	2,600
» 1922	8,400	1,700
Summa kronor	33,300	9,400